

Shantideva: Opas bodhisattvan elämäntapaan

9. luku Viisaus

1. Kaikki nämä opin eri alueet
voimakas mestari opetti viisauden tähden.
Siksi niiden, jotka haluavat lopettaa kärsimyksen,
on kehitettävä tätä viisautta.
2. Suhteellinen ja absoluuttinen,
nämä ovat kaksi totuutta.
Absoluuttinen ei ole järjen tavoitettavissa,
koska järki on suhteellista.
3. On kahdenlaisia ihmisiä,
meditoijia ja tavallisia.
Tavallisten ihmisten näkökannat
voidaan kumota meditoijien näkemyksillä.
4. Meditoijienkin näkemykset
korkeatasoisemmat meditoijat osoittavat vääriksi
vertauksin, jotka molemmat osapuolet hyväksyvät.
Ja päämäärän kaikki hyväksyvät, jos sitä ei analysoida.
5. Kun tavalliset ihmiset näkevät ilmiöitä,
he pitävät niitä todellisina eivätkä harhana.
Tämä siis on väittelyn aihe,
josta tavalliset ihmiset ja meditoijat ovat eri mieltä.
6. Jopa suoraan havaittavat kohteet, kuten näkyvät muodot,
ovat tosia vain yleisen mielipiteen, eivät todellisen viisauden perusteella
Yleinen mielipide on virheellinen,
kuten yleinen käsitys, että epäpuhtaat asiat ovat puhtaita.
7. Opettaakseen maailmallisia
Buddha puhui "asioista", vaikka todellisuudessa
ne eivät ole edes hetkellisesti olemassa.
Jos sanot, ettei sitä voi väittää suhteelliseksi,
8. huomaa, ettei virhettä tapahdu, sillä hetkellinen olemassaolo
on suhteellista meditoijille, mutta maailmallisille todellista.
Jos näin ei olisi, yleinen mielipide
kumoaisi näkemyksemme naisen ruumiin epäpuhtaudesta.
9. "Kuinka ansioita voi kertyä harhan kaltaisen Buddhan kautta?"
Aivan kuin Buddha olisi todellisesti olemassa.
"Mutta", kysyt, "jos olennotkin ovat harhaa,
kuinka he voisivat kuoltuaan taas syntyä?"

10. Niin kauan kuin olosuhteet ovat koossa,
harhatkin jatkuvat ja ilmenevät.
Miksi pelkän pidemmän kestonsa takia
eläviä olentoja tarvitsisi pitää sen todellisempina?
11. "Jos tietoisuutta ei ole,
harhakuvan kaltaisen ihmisen surmaaminen ei ole väärin", sanot.
Päin vastoin, pahuutta ja ansioita on juuri siksi,
että itsellä on harhakuvan kaltainen mieli.
12. "Harhakuvan kaltainen mieli ei ole mahdollinen,
sillä sitä ei voi taikoa esiin loitsujen keinoin", sanot edelleen.
Erilaisia harhoja kumpuaa
erilaisista syistä.
13. Missään ei ole yhtä tiettyä syytä kaikkeen.
Kysyt edelleen: "Jos ihminen, joka on absoluuttisen totuuden näkökulmasta valaistunut
jatkaa olemassaolon kierrossa
suhteellisen totuuden mukaan,
14. Buddhakin joutuu kiertämään elämästä toiseen.
Mitä hyötyä on siis bodhisattvan elämäntavasta?"
Sitä harjoitetaan, koska harha ei lopu,
ennen kuin sen syyt loppuvat.
15. Kun syiden virta katkaistaan,
kaikki harhat lakkaavat, myös suhteellisella tasolla.
"Jos sitä, joka on harhautunut, ei ole olemassa,
mikä se on, joka näkee harhan?"
16. Mutta jos sinä taas näet, etteivät nämä harhat ole olemassa,
mitä havaitaan?
"Havaitaan mielen oma ulottuvuus,
joka ei kuitenkaan ole todellinen."
17. Mutta jos kangastus on mieli itse,
mikä silloin havaitsee ja mitä?
Maailman suojelija on itse sanonut,
ettei mieli pysty näkemään mieltä,
18. kuten miekan teräkään
ei pysty leikkaamaan itseään.
"Se on kuin tuli,
joka täydellisesti valaisee itsensä".
19. Itse asiassa tuli ei koskaan pysty valaisemaan itseään.
Miksikö? Koska pimeys ei koskaan sitä hämää.
Väität edelleen: "Sinisen esineen sinisyys
ei riipu mistään toisesta asiasta, toisin kuin kristallin.
20. Samoin jotkut havainnot

syntyvät toisista, kun taas toiset eivät."
Mutta se, mikä on sininen, ei ole koskaan tehnyt
itseään siniseksi.

21. "Lamppu valaisee itsensä",
sen lauseen mieli pystyy tiedostamaan.
Mutta mitä voi tiedostaa sanoessaan,
"mieli on itsensä valaiseva".
22. Mieltä ei koskaan kukaan näe.
Sen tähden keskustelu aiheesta,
pystyykö se tiedostamaan itsensä vai ei, on turha
kuin keskustelu hedelmättömän naisen tyttären kauneudesta.
23. "Mutta jos mieli ei tiedosta itseään,
kuinka se muistaa, mitä se tiedosti?"
Kontakti ulkoisiin asioihin aiheuttaa muistikuvan,
joka on kuin rotanpuremaan jäänyt myrkky.
24. "Mutta toisen tajunnasta voi syntyä selvä mielikuva,
miksei sitten omasta?"
Silmään sivelty taikavoide
voi auttaa näkemään aarteen, mutta voidetta silmä ei näe.
25. Tarkoituksemme ei kuitenkaan ole osoittaa vääräksi
näkemisen, kuulemisen tai tiedostamisen kokemuksia.
Tarkoituksemme on horjuttaa kärsimyksen syytä:
ajatusta siitä, että nuo ilmiöt olisivat todella olemassa.
26. "Harhat eivät ole muuta kuin mieltä", sanot
ja samalla väität, että ne eivät ole samaa.
Sillä eikö niiden ole oltava eri asioita, jos mieli on todellinen?
Ja kuinka mieli voi olla todellinen, jos eroa ei ole?
27. "Harhakuva voidaan tiedostaa, vaikka se ei todellisuudessa ole olemassa".
Tiedostaja on samanlainen: se tiedostaa, mutta on harhakuva.
"Mutta samsaran perustan on oltava todellinen,
tai muuten samsara on kuin tyhjä avaruus".
28. Mutta kuinka epätodellinen voisi alkaa toimia,
vaikka se perustuisikin johonkin todelliseen?
Tämä sinun mielesi on eristyksissä ja yksin,
yksinäinen, eristynyt ja vailla seuraa.
29. Jos mieli todella on kohteeton,
kaikkien olentojen on oltava tathagatoja.
Mitä hyötyä tai merkitystä siis on
väittää, että on "vain mieli"?
30. Vaikka tiedämme kaiken olevan harhaa,
kuinka se hävittää mielenmyrkyt?

Taikuritkin voivat itse haluta,
naisen harhakuvaa, jonka ovat itse luoneet.

31. Syy on se, että he eivät ole päässeet eroon
tavasta haluta kohteita, joita havaitsevat.
Ja tuijottaessaan tällaisia asioita,
heidän kykynsä ymmärtää tyhjyyttä on erittäin heikko.
32. Keräämällä mielikuvia tyhjyydestä,
mielikuvat todellisesta olemassaolosta laantuvat.
Totuttuaan näkemykseen, ettei mikään ole todellisena olemassa,
sekin laantuu.
33. "Ei ole mitään" - kun tästä on saatu varmuus,
ei ole mitään asiaa, jota tutkia.
Kuinka ei-mikään, vailla mitään perustaa,
voi pysyä mielen edessä jonakin, mikä on läsnä?
34. Kun tosi ja epätosi molemmat
ovat poissa mielen edestä,
mieli on vailla kohteita. Ja kun muuta vaihtoehtoa ei ole,
se tyyntyy.
35. Kuten toivomusjalokivi ja toiveet toteuttava puu
tydyttävät kaikki toiveet,
samoin voittajan näkyminen johtuu hänen valastaan
sekä harjoittajista.
36. Garudan parantava pyhäkkö
vielä aikakausia
rakentajansa kuoleman jälkeen
paransi ja lievitti kaikkia vitsauksia ja mielenmyrkyjä.
37. Samoin, vaikka bodhisattva on mennyt murheen tuolle puolen,
hyveiden voimasta, jonka hän kehitti buddhatilan tähden,
buddhahahmojen muodostamat pyhäköt ilmestyvät
suorittaen loppuun kaikki teot.
38. "Mutta kuinka", kysyt, "uhrausten tekeminen
olennolle, jolla ei ole erittelevää tajuntaa, tuottaa hedelmää?"
On sanottu, että olivatpa buddhat elossa tai siirtyneet tuolle puolen,
heille tehdyt uhraukset ovat yhtä ansiokkaita.
39. Puolustitpa suhteellista tai absoluuttista
siitä tulee ansoita. Näin sanotaan kirjoituksissa.
Ansoita tulee riippumatta
Buddhan todellisesta tai suhteellisesta olemassaolosta.
40. "Vapaudumme (neljän) totuuden tiedostamisen kautta.
Mitä hyötyä meille on tästä tyhjyysnäkemystä?"
Kirjoituksissa on sanottu,

että ilman sitä ei ole valaistumista.

41. Väität ettei mahayanaa ole todistettu oikeaksi, mutta kuinka voit näyttää toteen oman perinteesi? "Koska me molemmat hyväksymme sen", sanot. Siinä tapauksessa te ette alunperin itsekään voineen todistaa sitä oikeaksi.
42. Syyt, joiden perusteella uskot perinteeseesi, soveltuvat yhtä hyvin mahayanaan. Sitä paitsi, jos kahden osapuolen yksimielisyys osoittaa totuuden, veda-kirjoitukset ja muutkin ovat totta.
43. "Mahayana on väärin", sanot, "sillä siitä kiistellään". Mutta muiden kuin buddhalaisten keskuudessa sinunkin pyhät kirjoituksesi on osoitettu vääriksi. Lisäksi muut buddhalaiset koulukunnat kyseenalaistavat ne ja suhtautuvat niihin torjuvasti. Hylkää siis oma perinteesi.
44. Opetus perustuu munkkilaitokseen, mutta munkkilaitos ei ole vakaalla pohjalla. Edes nirvana ei ole vakaalla pohjalla niiden kohdalla, joiden mielet takertuvat käsitteisiin.
45. Jos sanot vapautumisen seuraavan mielenmyrkköjen lopettamisesta, sen pitäisi tapahtua heti niiden loputtua. Silti voimme nähdä karman vaikutuksen heissäkin, joissa mielenmyrkköjä ei ole.
46. "Vain jonkin aikaa", sanot, "koska on varmaa, että jälleensyntymän syy, halu, on saatu ehtymään." Heillä ei varmastikaan ole halua mielenmyrkkynä. Mutta kuinka he voisivat välttää halua, joka liittyy tietämättömyyteen?
47. Tämä halu syntyy tunteesta ja tunteita heillä on. Käsitteet viipyilevät heidän mielissään ja näihin käsitteisiin he takertuvat.
48. Mieli, joka ei ole oivaltanut tyhjyyttä, voidaan pysäyttää, mutta se käynnistyy taas, kuten käsitteettömän meditaation jälkeen. Siksi on kehitettävä tyhjyyttä.
49. Jos kaikki, mitä sutrissa lukee, on sinulle Buddhan täydellistä puhetta, miksi et omaksu suurinta osaa mahayanasta, joka on sinun sutriesi kanssa täysin yhdenmukainen.
50. Jos vain yhden hankausta aiheuttavan tekijän tähden kaikkea on pidettävä vääränä eikö samoin yksi yhdenmukaisuus sutrien kanssa todista loputkin Buddhan opetuksiksi?

51. Itse Mahakasyapa eivätkä muut pystyneet luotaamaan näiden opetusten syvyyttä. Kuka silloin on väittämään niitä epäkelvoiksi, vain siksi, että sinä et niitä ymmärrä?
52. Viipyminen samsarassa, vaikka minkäänlaista halua tai pelkoa ei ole, toiminta niiden hyväksi, jotka tietämättömyydessään kärsivät, sellaista hedelmää tuottaa tyhjiys.
53. Näin voidaan nähdä, etteivät mitkään hyökkäykset tehoa oppiin tyhjyydestä. Hylätkäämme siis kaikki epäilykset ja meditoikaamme tyhjyyttä.
54. Mielenmyrkyt sekä tietämättömyyden verhot - parannuskeino näihin on tyhjiys. Kuinka voisivat olla sitä meditoimatta ne, jotka haluavat nopeasti saavuttaa kaikkিতiedon.
55. Kaikki mikä aiheuttaa tuskaa ja kärsimystä, pelätkäämme sitä. Tyhjiys taas poistaa kaikki ongelmat, kuinka sitä voisi pelätä?
56. Jos minuus on todella olemassa, pelko kiusaa sitä varmasti. Mutta koska mitään itseä tai minuutta ei ole, mitä jää pelkojen kiusattavaksi?
57. Hampaat, hiukset tai kynnet eivät ole minä, minä eivät ole luut tai veri. Räkä ja lima eivät ole minä eikä se ole tehty imunesteestä eikä märästä.
58. Minä ei ole rasva eikä hiki, keuhkot tai maksa eivät sitä myöskään muodosta. Muutkaan sisäelimet eivät ole minä eivätkä uloste tai virtsa.
59. Liha ja iho eivät ole minä eivätkä ruumiin lämpö ja hengitys. Ruumiinaukot eivät ole minä eivätkä kuusi tietoisuutta millään tavoin.
60. Jos kuulotietoisuus on pysyvä, sen pitäisi kuulla koko ajan. Jos kohdetta ei ole, mikä tiedostaa minkä? Miten voit silloin sanoa, että on tietoisuus?

61. Jos tietoisuus olisi se, joka ei tiedosta,
keppikin olisi tietoinen.
On siis selvää, että tiedostettavan asian puuttuessa,
tietoisuutta ei synny.
62. "Tietoisuus voi suuntautua kohti näkyvää muotoa ja havaita sen", sanot.
Mutta miksi se lakkaa kuulemasta?
Toteat ehkä, että ääni lakkaa.
Jos näin on, kuulotietoisuuskin on poissa.
63. Kuinka se, joka luonnostaan havaitsee ääniä,
voitaisiin muuttaa muotojen havaittajaksi?
"Yksi ja sama mies voi olla sekä poika että isä", sanot.
Mutta nämä ovat pelkkiä käsitteitä, eivätkä ilmene hänen todellisessa olemuksessaan.
64. Nämä mitä sanot maailmankaikkeuden perustekijöiksi - "mielihyvä, tuska ja neutraalius" -
eivät ole isyyden tai poikuuden tekijöitä
emmekä todellakaan ole koskaan havainneet
näkö tietoisuutta, joka havaittisi äänen.
65. "Mutta se ottaa eri rooleja", sanot, "kuin näyttelijä".
Jos näin on, tietoisuus ei ole muuttumaton.
"Se on yksi ja sama asia eri tiloissa."
Se vasta on ykseyttä, jota ei ole koskaan ennen nähty!
66. "Eri tiloissa", väität, "vailla todellisuutta".
Kerro sitten, minkälainen se pohjimmiltaan on.
Sanot tämän olevan yksinkertaisesti tiedostamista.
Kaikki olennot ovat siis yksi asia.
67. Tietoinen ja ei-tietoinen olisivat myös yksi ja sama,
koska molemmat ovat tasaveroisesti olemassa.
Jos erilaisuus on harhaa,
mihin samanlaisuus perustuu?
68. Se mikä ei ole tietoinen, ei ole itse,
koska siltä puuttuu tietoisuus, kuten vaikka kankaanpalalta.
"Itse on tietoinen yhdistyessään tajuntaan".
Mutta eihän itse voi silloin olla luonteeltaan tiedostamaton, kuten sinä väität.
69. Jos itse ei muutu,
miten tietoisuus voisi siihen vaikuttaa?
Tarkoittaisiko tämä, että avaruudella,
jolla ei ole tajuntaa ja joka ei toimi, on itse?
70. "Jos itseä ei ole", kysyt,
"kuinka teot voivat olla yhteydessä seurauksiin?
Sillä kun teko on tehty, tekijää ei enää ole.
Kuka siis korjaa karman hedelmän?"
71. Teon perusta ei ole sama kuin hedelmän,

minkä takia itse ei pysty vaikuttamaan siihen, miten se toimii.
Olemme tästä samaa mieltä,
joten väittely lienee turhaa.

72. Syytä, jolla olisi yhteinen rajakohta seurauksensa kanssa,
on täysin mahdotonta nähdä.
Ja vain yksittäisestä mielenvirrasta puhuttaessa
voidaan sanoa, että tekijä korjaa hedelmän myöhemmin.
73. Mennet ajatukset tai tulevat eivät ole itse,
eivät enää tai vielä.
Onko itse siis ajatus, joka syntyy nyt?
Jos näin on, kun ajatus haihtuu, itsestä tulee ei-mikään.
74. Otetaan vaikka banaanipuu,
leikataan se palasiksi eikä löydetä mitään.
Samalla tavoin analyyttisesti tutkimalla
ei löydetä minuutta, ei perustavaa itseä.
75. "Jos olennot eivät ole olemassa", sanot,
"keitä kohtaan tunnetaan myötätuntoa?"
Niitä, jotka tietämättömyys näkee ja vannoo pelastavansa
aikoen näin saavuttaa suurenmoisen päämäärän.
76. "Jos olentoja ei enää ole", kysyt, "kuka saa hedelmän?"
Totta! Tietämättömyydessä luotuja pyrkimyksiä!
Mutta kärsimyksen täydelliseksi hävittämiseksi,
päämäärää, jonka tietämättömyys havaitsee, ei tule torjua.
77. Itseen liittyvä tietämättömyys voimistaa
ylpeää takertumista minuuteen ja johtaa kärsimyksen.
Jos tässä on syy ja seuraus,
itsettömyyden meditointi on parasta.
78. Se, mitä kutsumme ruumiiksi, ei ole jalkaterät tai sääret,
ruumis ei ole myöskään reidet tai lanteet.
Se ei ole vatsa eikä selkä,
ei rinta eikä käsivarret.
79. Ruumis ei ole kylkiluut eikä kädet,
kainalot, olkapäät, suolet tai muut sisälmykset.
Se ei ole pää tai kaula.
Mikään näistä ei muodosta "ruumista".
80. Jos ruumis vaihe vaiheelta
levittäytyy läpi osiensa,
sen osat todellakin ovat läsnä näissä osissa,
mutta missä ruumis itse on?
81. Jos ruumis, yhtenäinen ja kokonainen,
on läsnä kädessä sekä muissa jäsenissä,

kuinka monta osaa onkaan, käsi ja kaikki muut,
löytyy aina yhtä monta ruumista.

82. Jos ruumis ei ole osiansa ulko- tai sisäpuolella,
kuinka se sitten on jäsenissään?
Ja kun sillä ei ole muuta perustaa kuin osansa,
kuinka sen voidaan sanoa olevan ollenkaan?
83. Jäsenissä ei siis ole ruumista,
mutta harhasta sikiää ajatus
olla kiinnittynyt tiettyyn muotoon,
aivan kuin variksenpelätintä pidettäisiin ihmisenä.
84. Niin kauan kuin olosuhteet ovat koossa,
ruumis näyttää ihmiseltä.
Ja niin kauan kuin osat ovat läsnä,
näemme siinä ruumiin.
85. Edelleen, koska käsi on ryhmä sormia,
se ei itsessään ole yksi kokonaisuus.
Näin on myös sormien laita, koostuvat nivelistä
ja niveletkin muodostuvat monista osista.
86. Nämä osat jakaantuvat atomeiksi
ja atomit jakaantuvat pääilmansuuntiin.
Nämä hiukkasetkin häviävät ei-mihinkään.
Näin atomit ovat tyhjän avaruuden kaltaisia, vailla todellista olemassaoloa.
87. Kaikki muodot ovat kuin unta.
Kuka niihin on kiinnittynyt, kuka niitä tutkii?
Ruumista ei ole,
joten mikä on mies ja mikä nainen?
88. Jos kärsimys on oikeasti todellista,
miksi se ei täysin tukahduta kaikkea iloa?
Jos mielihyvä on todellista, miksi miellyttävät maut
eivät suo nautintoa ahdistuneelle?
89. Jos tunnetta ei koeta
sen hukkuessa johonkin voimakkaampaan,
kuinka voidaan kutsua tunteeksi jotain,
jota ei kuitenkaan tunneta?
90. Sanot ehkä, että "lievempi kärsimys jää,
kun sen karkea muoto on voitettu,
tai se voi olla pelkkää nautintoa.
Silti lievä kärsimys on edelleen olemassa."
91. Jos tuskan tai surun vastakohtan vallitessa
ne eivät ilmene,
kuinka voi väittää tuntevansa niitä -

tyhjiä sanoja, ei muuta.

92. Koska näin on, vastalääkkeet ovat meditaatio ja erittely. Asioiden tarkastelu ja siitä seuraava keskittyneisyys ovat joogeille todellista ravintoa.
93. Jos aistielimen ja esineen välissä on avaruus, kuinka nämä kaksi kohtaavat? Jos avaruutta ei ole, ne muodostavat kokonaisuuden. Mikä siis kohtaa minkä?
94. Materian pienimmät rakenneosat eivät voi tunkeutua toisiinsa, sillä ne ovat keskenään samanlaisia, vailla tilavuutta. Mutta jos ne eivät tunkeudu toisiinsa, ne eivät sulaudu keskenään. Ja jos ne eivät sulaudu, ei ole kohtaamista.
95. Kuinka voisi väittää, että olisi kosketus johonkin, jolla ei ole osia? Ja jos olet koskaan nähnyt kosketuksen kahden osista koostumattoman välillä, näytä se minullekin.
96. Tietoisuus on aineeton, joten ei voida väittää, että sitä kosketetaan. Yhdistelmäkään ei ole todellinen. Sen todistimme jo.
97. Kun ei ole kosketusta, kuinka tunne voi syntyä? Mikä on syy tälle ponnistelulle? Kuka voisi vahingoittaa ja mistä?
98. Tunteen kokijaa ei ole eikä tunnekaan ole olemassa. Kun olet ymmärtänyt tämän selkeästi, mikset pysähdy ja lakkaa haluamasta.
99. Mieli, jonka olemus on kuin unta ja harhaa, näkee ja koskettaa. Jos tietoisuus syntyy yhtäaikaan tunteen kanssa, kuinka se voisi havaita tuon tunteen?
100. Jos toinen syntyy ensin ja sitten toinen, kyseessä on muisto eikä suora havainto. Tuntemus taas ei havaitse itseään eikä sitä havaitse kukaan muukaan.
101. Tunteen kokijaa ei todellisuudessa ole olemassa. Ei siis ole tuntemustakaan. Mitä vahinkoa siis voisi tapahtua tälle itsettömälle ryppäälle?

102. Mieli ei ole aisteissa,
ei ulkoisissa asioissa kuten muodossa
eikä se ole näiden välissäkään.
Ulkoa, sisältä tai muualtakaan ei mieltä löydä.
103. Jokin, mikä ei ole ruumiissa eikä missään muuallakaan,
joka ei sulaudu eikä ole erillään,
jotain tällaista ei ole, edes vähää.
Olennot ovat nirvanassa luonnostaan.
104. Jos tietoisuus edeltää havaittua kohdetta,
minkä suhteen se herää?
Jos tietoisuus ilmestyy samaan aikaan kohteensa kanssa,
minkä suhteen se silloin herää?
105. Jos tietoisuus taas tulee kohteensa jälkeen,
minkä suhteen se silloin herää?
Näin voidaan vakuuttua siitä, että
mikään ilmiö ei tule olemassaolevaksi.
106. "Jos suhteellista totuutta ei ole,
kuinka voi olla kaksi totuutta?
Jos se on olemassa johtuen jostain toisesta suhteellisesta totuudesta,
kuinka voi olla vapautunut elävä olento?"
107. Hän on jonkun toisen mielessä oleva mielikuva
eikä olemassa oman suhteellisen totuutensa kautta.
Kun jostain on saatu varmuus, se on olemassa.
Jos ei, se ei ole olemassa suhteellisena todellisuutena myöskään.
108. Nämä kaksi, käsitys ja käsitetty asia,
ovat toisistaan riippuvaisia.
Kaikki tarkastelukin ilmaistaan
viittaamalla johonkin yleisesti tunnettuun.
109. "Mutta kun tutkimisesta itsestään
tehdään tutkimisen kohde,
sitäkin voidaan tutkia.
Näin löytyy loputon kierre."
110. Jos ilmiöitä tutkii aidosti,
mitään tutkimisen lähtökohtaa ei jää.
Seuraavaa kohdetta ei ole ja ne loppuvat.
Tätä sanotaan nirvanaksi.
111. Ne jotka väittävät molempia tosiksi,
ovat kovilla yrittäessään säilyttää näkökantansa.
Jos tietoisuus paljastaa asioiden todellisuuden,
minkä varassa tietoisuus on?

112. Jos kohteet osoittavat, että tietoisuus on,
mikä taas kannattelee kohteiden todellisuutta?
Jos molemmat elävät riippuvuudessa toiseen,
molemmat sitä kautta menettävät olemassaolonsa.
113. Jos mies ilman poikaa ei voi olla isä,
mistä poika ilmestyy?
Ilman poikaa ei ole isää.
Samalla tavoin mieli ja kohde eivät voi olla todellisesti olemassa.
114. "Kasvi syntyy siemenestä", sanot.
"Miksei siementä voida osoittaa tätä kautta?
Tietoisuus syntyy kohteesta.
Kuinka se ei osoita tuon kohteen olemassaoloa?"
115. Tietoisuus, joka on eri kuin itse kasvi,
päättelee, että siemen on olemassa.
Mutta mikä osoittaa, että on olemassa tietoisuus,
joka näyttää toteen itse kohteen?
116. Toisinaan suora näkemys maailmasta
osoittaa, että kaikilla asioilla on syynsä.
Samoin lootuksen eri osat
syntyvät yhtä erilaisista syistä.
117. "Mutta mikä saa aikaan", kysyt, "tämän syiden moninaisuuden?"
Aiempi syiden moninaisuus.
"Ja kuinka", kysyt, "tietyt hedelmät aiheutuvat tietyistä syistä?"
Aiempien syiden voimasta.
118. "Ishvara on syy olentojen olemassaoloon", sanot.
Selitä sitten, kuka hän on.
Jos tarkoitat yksinkertaisesti elementtejä,
meidän on tarpeetonta väsyttää itseämme väittelemällä nimistä.
119. Maa ja muut elementit eivät ole yksi,
ne ovat pysymättömiä, elottomia ja vailla jumalallisuutta.
Niiden päällä kävellään ja ne ovat epäpuhtaita.
Siksi ne eivät voi olla kaikkivaltias Jumala.
120. Jumala ei voi olla avaruus - se on eloton eikä toimi.
Hän ei voi olla itseys, koska tämän olemme jo todistaneet vääräksi.
Hän on käsittämätön, sanotaan.
Mitä tästä käsittämättömyydestä voi silloin sanoa?
121. Mitä hän tahtoo luoda?
Onko hän tehnyt itsen ja kaikki elementit?
Mutta eivätkö itseys, elementit ja hän itse ole ikuisia?
Ja tietoisuus, kuten tiedämme, aiheutuu kohteestaan.
122. Onnellisuus ja kärsimys ovat oman toiminnan tulosta.

Sano siis, mitä hän loi.
Jos syyllä ei ole alkua,
kuinka sen seurauksella voi olla alku?

123. Miksei olentoja luoda jatkuvasti,
jos Ishvara ei kerran ole riippuvainen mistään muusta kuin itsestään?
Ja jos ei ole mitään, mitä hän ei ole tehnyt,
mitä jää, mistä hän voisi olla riippuvainen?
124. Jos Ishvara on riippuvainen, syy kaikkeen
ovat aikaisemmat olosuhteet eikä enää hän.
Kun nämä ovat olemassa, hän ei voi muuta kuin luoda.
Kun ne ovat poissa, hän ei voi luoda.
125. Jos kaikkivaltias Jumala ei aio,
mutta silti luo, jokin toinen asia on saanut hänet tekemään niin.
Jos hän taas itse haluaa luoda, hänen halunsa liikuttelee häntä.
Vaikka onkin Luoja, mitä hänen kaikkivaltiutensa on?
126. Niiden, jotka sanovat atomien olevan pysyvä perusta,
on jo osoitettu olevan väärässä.
Samkhyat ovat niitä, jotka pitävät
alkuperäisainetta pysyvänä syynä.
127. "Maailmankaikkeuden rakennusaineita - sattva, rajas ja tamas -
jotka ovat tasapainossa, kutsutaan alkuperäisaineeksi.
Maailmankaikkeus selittyy
niiden epätasapainolla."
128. Ykseydellä ei voi olla kolmea ominaisuutta.
Siksi tätä ykseyttä ei voi olla olemassa.
Nämä ominaisuudetkaan eivät ole olemassa,
sillä nekin koostuisivat näistä kolmesta.
129. Jos nämä ominaisuudet eivät ole olemassa,
olisi omituista väittää, että olisi ääniä tai muita aistikohteita.
Mielihyvän ja muiden ei myöskään ole mahdollista
olla esineissä, joilla ei ole tietoisuutta, kuten kankaanpalassa.
130. Väität ehkä, että asioiden todellinen olemus on niiden syyn kaltainen,
mutta eikö asioiden olemassaolo ole jo todistettu vääräksi?
Sinun mukaasi mielihyvä ja muut ovat syy,
mutta kankaanpalanen ei ole sen syyn seuraus.
131. Mielihyvä saattaa syntyä kankaanpalasesta,
mutta kun se on poissa, ei ole mielihyvää.
Mielihyvää ja muita tunteita
ei ole koskaan todistettu pysyviksi.
132. Jos mielihyvä ja muut ovat todella olemassa,
miksei niitä voi havaita jatkuvasti?

Ja jos väität niiden esiintyvän heikompina,
kuinka ne voivat olla sekä voimakkaita että heikkoja?

133. "Se on heikko lakattuaan olemasta voimakas.
Sen heikkous ja voimakkuus ovat pysymättömiä."
Miksei sitten voisi hyväksyä,
että kaikki asiat ovat tuolla tavoin pysymättömiä?
134. Jos kutsut tunteen voimakasta tilaa mielihyväksi,
se on tietysti pysymätön.
Ja se mikä ei ole millään tavoin olemassa,
koska sillä ei ole itsenäistä olemassaoloa, ei voi ilmetä.
135. Et tarkoittanut sanoa, että se mikä ilmenee,
ei ollut aiemmin olemassa. Tätä se kuitenkin tarkoittaa.
Ja jos tulokset sisältyisivät syyhyn,
ruuan syöjät söisivät omaa ulostettaan.
136. Samoin he voisivat käyttää vaatteiden ostamiseen tarkoitettua rahansa
puuvillanjerseyihin ja pukeutua niihin.
Väität ehkä, etteivät tavalliset ihmiset näe asiaa tietämättömyytensä tähden,
mutta ei sitä näe hänekään, joka tuntee totuuden.
137. Tavallisetkin ihmiset tietävät tämän.
Mikseivät he sitten ymmärä?
Jos väität, ettei heillä ole näkemystä todellisuuteen,
silloin heidän havaintonsa ilmenevistä asioista ovat yleensäkin vääriä.
138. "Mutta jos heidän kognitiossaan ei ole mitään totuutta,
kaikki sen tekemät arviot ovat pakostakin valheellisia.
Äärimmäisen totuuden eli tyhjyyden meditointi
menettää myös merkityksensä."
139. Jos tarkastelun kohdetta ei ole,
ei voi olla takertumista sen olemassaolemattomuuteen.
Siksi millä tahansa harhaisella kohteella
on myös yhtä harhainen tyhjyys.
140. Kun unessa itsellä on lapsi, joka sitten kuolee,
mielentila, joka ajattelee, ettei häntä enää ole,
hukuttaa alleen ajatuksen, että hän eli.
Molemmat ajatukset ovat kuitenkin yhtä harhaisia.
141. Tämän tarkastelun avulla voimme nähdä,
ettei mikään ole olemassa ilman syytä
eikä se sisälly yksittäisiin syihinsä
eikä niiden yhdistelmään.
142. Se ei tule jostain muualta,
ei jää eikä myöskään lähde.
Mikä ero on harhakuvalla

ja sillä mitä lapselliset pitävät totena?

143. Mieti tätä: harhan luomat asiat
sekä syiden luomat,
mistä ne syntyvät?
Minne ne menevät?
144. Se mikä syntyy olosuhteiden kohdatessa ja lakkaa niiden puuttuessa,
on epätodellista kuin heijastus,
joka havaitaan vain, kun jokin toinen asia on läsnä
eikä sen poissaollessa.
145. Jos jokin on todella olemassa,
mihin se tarvitsee syytä?
Jos jokin on täysin vailla olemassaoloa,
mihin sekään tarvitsee syytä?
146. Se, mikä ei ole olemassa, ei muutu
edes sadanmiljoonan synn johdosta.
Sillä kuinka se voisi sen tilan säilyttäen alkaa olla olemassa?
Mikä voisi näin muuttua?
147. Jos ei-olemassaolon aikana ei ole olemassaolevaa asiaa,
minä hetkenä tuo olemassaoleva asia alkaisi olla olemassa?
Sillä tuo ei-olemassaoleva asia ei katoa, niin kauan kuin
olemassaoleva asia ei ilmesty.
148. Ja jos ei-oleminen ei häviä,
olemisen ei ole mahdollista ilmetä.
Oleminen ei voi muuttua ei-olemiseksi,
koska muuten sillä olisi kaksi perusolemusta.
149. Ei siis ole olemista,
ei myöskään lakkaamista.
Siksi olennot, joka ainoa,
ovat syntymättömiä ja lakkaamattomia.
150. Vaeltavat olennot ovat kuin unta
kuten banaanipuukin, jos tutkii tarkkaan.
Todelliselta olemukseltaan nirvanan saavuttaneet
eivät eroa niistä, jotka eivät ole sitä saavuttaneet.
151. Kun asiat näin ovat vailla todellista olemassaoloa,
Mitä voi saavuttaa ja mitä hävitä?
Kuka minua kunnioittaisi
ja kuka halveksisi?
152. Tuska ja mielihyvä, mistä ne ilmestyvät?
Ja mikä tuottaisi minulle iloa ja surua?
Etsiessämme täydellistä totuutta
kuka haluaa ja mitä haluttavaa on?

153. Kun asioita oikein tarkastelee, mikä on elävien olentojen maailma
ja kuka siellä todella kuolee?
Kuka tulee ja mitä on ollut?
Ja keitä ovat sukulaiset ja ystävät?
154. Kunpa itseni kaltaiset olennot oivaltaisivat
kaikkien asioiden olevan avaruuden kaltaisia!
Mutta he, jotka kaipaavat onnellisuutta ja rauhaa,
ovat syvällä vaikeuksissa tai sitten riemun vallassa
155. erimielisyyksien tai nautintojen tähden.
He kärsivät, kamppailevat, taistelevat keskenään,
viiltelevät, puukottavat ja haavoittavat toisiaan.
Monien pahojen asioiden vallassa he elävät elämänsä.
156. Ajoittain he kohoavat autuuden tiloihin
antautuen nautintoihin.
Kuolevat sitten ja vajoavat kärsimykseen ja kidutukseen,
sietämättömiin ja pitkiin, kärsimyksen maailmoissa.
157. Olemassaolon kuiluja ja rotkoja on lukuisia
eikä niistä löydy tyhjyyden totuutta.
Kaikki on ristiriitaa ja kieltämistä.
Sellaisuus tai sen kaltainen ei löydä sijaa.
158. Siellä on sanoinkuvaamaton
sietämättömän tuskan rannaton meri.
Siellä voimat ovat vähissä
ja elämät lyhyitä.
159. Kaikki elämästä ja terveydestä huolehtiminen,
nälän tyydyttäminen ja uupumus,
nukkumiseen käytetty aika, onnettomuudet ja loukkaantumiset
sekä joutava ystävyys lapsellisten kanssa -
160. näin elämä vierähtää nopeasti, tarkoituksetta.
Todellista tarkkanäköisyyttä - sitä on vaikea saada!
Kuinka voisimme ikinä löytää keinot
mielen turhanpäiväisen vaeltelun hillitsemiseen.
161. Lisäksi pahat voimat ponnistelevat
paiskatakseen meidät kärsimyksen tiloihin.
Lukuisia ovat harhapolut
ja vaikea on hälventää epäilykset.
162. Vaikea on löytää uudestaan tätä vapauden tilaa
ja vielä vaikeampaa kohdata valaistuneita opettajia.
Todella vaikeaa on estää mielenmyrkkyjen tulva.
Voi mikä kärsimysten virta!

163. On niin surullista, kun elävät olennot
katkeran tuskan aalloissa
eivät näe kärsivänsä,
oli ahdinko kuinka kamala tahansa.
164. Aivan kuin saisi solahtaa veteen kerran toisensa jälkeen,
mutta joutuisi aina uudestaan tulenpalavaan kuumuuteen
ja ylistäisi onneaan
vaikka elää äärimmäisessä kurjuudessa.
165. On myös niitä, jotka elävät ja toimivat,
kuin vanhuus ja kuolema eivät koskaan heille koittaisi.
Sitten elämä päättyy ja seuraa
hivittävä pudotus kamaliin tiloihin.
166. Koska kykenen tuomaan helpotuksen
kärsimyksen loimuavien liekkien kiduttamille
autuuteni runsailla sateilla,
jotka vuolaana virtaavat ansioideni pilvistä?
167. Koska saan ansoideni rikastuttamana,
kunnioittavasti, mutta vailla käsitteellistä päämäärää,
paljastaa tämän totuuden tyhjyydestä
heille, jotka raunioituvat uskosta konkreettisuuteen?